

VIB2/24: Všeobecná imunohistochemie - barvení

Tento cyklus byl realizován v souladu s dokumentem *Plán EHK 2024*.

Vzorky

Byly použity vzorky (histologická skla se složenými tkáňovými bloky), které byly připraveny subdodavatelem. Každý účastník obdržel 5 skel (označených A až E) a pro každé sklo bylo předepsáno barvení, které má účastník provést. Pro případ, že by některý účastník nemohl předepsané barvení provést, měli účastníci k dispozici ještě další markery, ze kterých mohli zvolit náhradu.

V případě, že by v průběhu barvení došlo ke znehodnocení většího počtu vzorků na skle (3 nebo více), mohli si účastníci vyžádat náhradní sklo. **Proto je nutné, aby účastníci zpracování vzorků prováděli co nejdříve po jejich doručení** (jedině tak mohou získat náhradní sklo před stop termínem cyklu).

Hodnocení výsledků účastníků

Úkolem pracovišť bylo:

- Provést předepsané barvení standardním postupem, který je používán v rámci rutinního provozu laboratoře (případně provést některé z náhradních barvení) a informaci o barvení zapsat do průvodního listu.
- Zaslat nám zpět obarvená skla (vzorky EHK) spolu s vyplněným průvodním listem.

Hodnocení práce (kvality barvení) účastníků provádí tým složený ze 3 expertů. Experti hodnotí **kvalitu barvení** na škále 0 až 2 body pro každé jednotlivé sklo takto:

Počet bodů	Popis	Kritéria
2	Výborné barvení	Barvení bez připomínek ze strany expertů.
1	Akceptovatelné barvení	Nízká úroveň očekávaného barvení, silné pozadí.
0	Nevyhovující barvení	Zcela negativní nebo velmi nízká úroveň barvení v očekávané lokalizaci, malý rozdíl mezi slabým signálem a vysokým přibarvením pozadí prakticky neumožňující hodnocení. Je na místě poznamenat, že nulový počet bodů dostávají jen ty preparáty, které dle názoru experta nelze použít v rutinní praxi.

Kvalita barvení konkrétního skla se nehodnotí, pokud některý expert označí sklo jako nehodnotitelné nebo pokud je účastník obarvil jiným než předepsaným nebo náhradním barvením, nebo barvení vůbec neprovedl.

Experti posuzují všechny vzorky anonymně, tj. bez znalosti účastníka, který vzorek zaslal.

Tým expertů	MUDr. Pavel Fabian, Ph.D. MUDr. Daniela Skanderová MUDr. Vladimír Židlík, MBA, MIAC
--------------------	---

Experti si na několika anonymních modelových případech otestovali svá měřítka pro hodnocení a prodiskutovali možné sporné body tak, aby zajistili maximální možnou objektivitu při interpretaci mezi všemi experty.

Bodová hodnocení pro jednotlivé vzorky se od jednotlivých expertů sčítala, součty tedy mohly dosáhnout 0 až 6 bodů pro každé testovací sklo (vzorek EHK). Dosažené sumy bodů byly následně hodnoceny takto:

Součet bodů	Hodnocení	Doporučení
6 nebo 5	Výborný výsledek	Bez připomínek.
4 nebo 3	Akceptovatelný výsledek	Je vhodné barvení zlepšit (barvení není optimální).
2 a méně	Nevyhovující výsledek	Jde o varovný signál a impuls k okamžitému řešení

Je-li výsledek účastníka na základě bodového hodnocení označen jako „výborný výsledek“ nebo „akceptovatelný výsledek“, je takový výsledek celkově v rámci EHK hodnocen jako **úspěšný**.

Způsob uspořádání tohoto programu je inspirován systémem NORDIQ, etablovaného evropského poskytovatele EHK pro imunohistochemii. Velmi doporučujeme při výběru primárních protilátek a optimálních protokolů prostudovat tyto stránky: www.nordiqc.org

Komentář supervizora

Tohoto cyklu se zúčastnilo 82 pracovišť, z nich 12 ze Slovenska, 3 z Rumunska a 1 z Polska.

Výběr tkání pro EHK i vnitřní kontroly se řídí obecným pravidlem: správně fungující metoda dobře obarví i vzorky s nízkou úrovní exprese antigenu. Proto se do kontrol zařazují tkáně, kde je při dostatečně senzitivní metodě výsledek barvení slabý. V tomto cyklu je to např. slabá až středně silná pozitivita hepatocytů při detekci CK AE1/AE3 nebo středně silná pozitivita epitelíí interkalárních vývodů v detekci CK 7 či CDX-2.

VIB2/24: Všeobecná imunohistochemie - barvení

Výsledky v tomto cyklu byly horší, než jsme byli v poslední době zvyklí. Nevyhovující (případně akceptovatelné) výsledky byly většinou podmíněny slabší než očekávanou pozitivitou, někdy naopak silným pozadím či dokonce falešným barvením jiných než očekávaných buněk. Každý výsledek v kategorii „akceptovatelný“ by měl být podnětem k optimalizaci metody.

**Někteří účastníci naleznou ve svých výsledkových listech individuální komentáře.
Prosím, věnujte jim pozornost.**

Výsledky účastníků (podrobný přehled včetně počtů výsledků najdete ve statistice na webu):

Vzorek A

BAP1 (úspěšnost 75 %): Tento marker byl v cyklu zařazen poprvé, z dvanácti laboratoří, které jej barvily, tři neuspěly a další tři uspěly s akceptovatelným, nikoliv optimálním výsledkem. Všechny tyto sub-optimální obrazy byly podmíněny velmi slabou jadernou pozitivitou při současném silném přibarvování cytoplazmy a mezibuněčné matrix. Naopak některé laboratoře zaslaly k hodnocení opravdu krásná skla, takže jsme prostřednictvím SEKKu oslovili jednu z nich a získali jejich svolení publikovat klon použité protilátky – jde o klon/katalogové číslo BAP1 (C-4): sc-28383, kompletní protokol pro platformu Ventana poskytnete na vyžádání supervizor tohoto cyklu (rovněž s laskavým svolením uvedené laboratoře).

CK AE1/AE3 (úspěšnost 84 %): Nedobré výsledky v tomto velmi rozšířeném barvení jsou překvapující a jdou téměř bez výjimky na vrub slabých pozitivit – ty se projevují nejnápadněji v hepatocytech, kde často nebyla dosažena ani slabá pozitivita a slabě se těmto selhávajícím účastníkům barvila i část ledvinných tubulů, acinární buňky pankreatu a parabasální oblasti v dlaždicovém epitelu tonzily, jde tedy skutečně o problém v barvení, nikoliv o problém jednoho potenciálně nevhodně zvoleného jaterního vzorku. Jen ojediněle se současně se slabým barvením vyskytly i silně se přibarvující lymfocyty.

Vzorek B

SATB2 (úspěšnost 97 %): Výsledky nevyžadují komentář.

CDX-2 (úspěšnost 100 %): Výsledky nevyžadují komentář

CK 20 (úspěšnost 100 %): Výsledky nevyžadují komentář

Vzorek C

Napsin A (úspěšnost 84 %): Všechny nevyhovující výsledky jsou podmíněny slabými pozitivitami – projevilo se to zejména na tkáni ledviny, méně i na tkáni plicní. Několik účastníků dosáhlo velmi silného falešně pozitivního barvení v buňkách Langerhansových ostrůvků pankreatu.

CK 7 (úspěšnost 94 %): Výsledky nevyžadují komentář.

Vzorek D

HMB 45 (úspěšnost 99 %): Je zřejmé, že vhodnou kontrolní tkání je dobře vybraný angiomyolipom jakožto „low expresor“, naopak melanom je málo užitečný – většina vykazuje příliš vysokou expresi antigenu, naopak některé melanomy jsou zcela negativní.

Melan A (úspěšnost 89 %): Nevyhovující bylo sklo s falešnou silnou pozitivitou v tukové tkáni i v normální ledvině. Akceptovatelné výsledky byly charakterizovány očekávaným, ale slabým barvením. Je zřejmé, že vhodnou kontrolní tkání je dobře vybraný angiomyolipom jakožto „low expresor“, naopak melanom je málo užitečný – většina vykazuje příliš vysokou expresi antigenu, naopak některé melanomy jsou zcela negativní.

Vzorek E

p53 (úspěšnost 95 %): Výsledky nevyžadují komentář.

ER (úspěšnost 100 %): Výsledky nevyžadují komentář.

PAX-8 (úspěšnost 83 %): Většina účastníků zjevně používá protilátku se zkříženou reaktivitou (cross-reactivity) proti dalším proteinům PAX rodiny, což se projevuje zejména silnou pozitivitou v B-lymfoidních buňkách. Toto nelze hodnotit jako neúspěch (není to chyba, je to vlastnost metody), nicméně považujeme za vhodné na to účastníky upozornit, aby v praxi tuto skutečnost měli na paměti. Neúspěšný účastník dokonce dosáhl pěkné positivity pouze v lymfocytech, přičemž tubuly ledviny zůstaly zcela negativní.

VIB2/24: Všeobecná imunohistochemie - barvení**Dlouhodobá úspěšnost**

V následující tabulce je uveden přehled celkové úspěšnosti účastníků tohoto cyklu za poslední 2 roky. V záhlaví sloupců jsou uvedena jednotlivá pásma úspěšnosti (procento zkoušek, u kterých účastník uvedl správný výsledek). Na dalších 2 řádcích je pak absolutní a relativní počet účastníků, kteří příslušné úspěšnosti dosáhli.

Úspěšnost		0 %	1 - 74 %	75 - 79 %	80 - 89 %	90 - 94 %	95 - 99 %	100 %
Úspěšnost slovy		nevyhovující		přijatelná	dobrá	velmi dobrá	výborná	
Počet	absolutní	0	3	0	7	21	11	40
	relativní	-	3,7 %	-	8,5 %	26 %	13 %	49 %

Poznámka: Svou vlastní celkovou úspěšnost za poslední 2 roky naleznete ve svém výsledkovém listu.

Celková úspěšnost většiny účastníků tohoto cyklu za poslední 2 roky je 90 % nebo vyšší.

Úspěšnost nižší než 90 % je třeba považovat za impuls ke zlepšení.

Odborná supervize: MUDr. Pavel Fabian, Ph.D.
Masarykův onkologický ústav
Žlutý kopec 7
Brno
e-mail: fabian@mou.cz

Přílohy

Jako přílohu této zprávy jednotliví účastníci cyklu dále dostávají:

Název přílohy	Poznámka
Osvědčení o účasti	Dostávají účastníci, kteří splnili podmínky pro jeho vystavení.
Výsledkový list	Dostávají účastníci, kteří uvedli výsledky.

Přílohy jsou identifikovány svým názvem, označením cyklu a kódem účastníka a jsou určeny pro potřebu účastníka.

Zároveň účastníkům vracíme všechna skla, která nám zaslali.

Další informace

Závěrečná zpráva s výjimkou příloh je veřejná. Jak účastníkům, tak ostatním odborníkům, jsou na adrese www.sekk.cz volně k dispozici další informace, zejména:

- Souhrnný přehled výsledků tohoto cyklu včetně této závěrečné zprávy.
- Dokument **Plán EHK** (obsahuje informace, které se týkají jak tohoto cyklu, tak EHK obecně).
- Vysvětlení obsahu jednotlivých výše uvedených příloh.
- Kontakt na poskytovatele EHK a na koordinátora EHK a seznam všech supervizorů včetně kontaktů.